

Upozorňujeme, že výchozí [fr](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Swipe to change

francouzština

Vnitrostátní specializované soudy

Francie

V této části naleznete přehled ústavních a správních soudů ve Francii.

Ústavní rada

Ústavní rada (*Conseil constitutionnel*) zřízená Ústavou páté republiky dne 4. října 1958 nezastřešuje žádnou hierarchickou strukturu soudů ani obecných ani správních. V tomto smyslu nejde o nejvyšší soud.

Tvoří ji devět členů a jednou za tři roky dochází k obměně jedné třetiny členů. Členové jsou jmenováni na devítileté funkční období, které nelze prodloužit, přičemž tři členy jmenuje prezident republiky a po třech členech jmenují předsedové obou komor Parlamentu (Senátu a Národního shromáždění). Bývalí prezidenti republiky zasedají *ex officio* jako doživotní členové Ústavní rady, pokud nezastávají funkci, která je s mandátem člena Ústavní rady neslučitelná, protože v takovém případě nemohou v Ústavní radě zasedat.

Předsedu Ústavní rady jmenuje prezident republiky z řad jejích členů.

Pro získání mandátu člena Ústavní rady nejsou stanoveny žádné kvalifikační požadavky spojené s věkem nebo povoláním. Funkce člena (*Conseiller*) je nicméně neslučitelná s funkcí člena vlády, Hospodářské a sociální rady nebo s jakoukoli volenou funkcí. Na členy Ústavní rady se kromě jiného vztahují stejná pravidla o neslučitelnosti povolání jako na členy Národního shromáždění a Senátu.

Ústavní rada je stálý orgán, který se schází častěji či méně často v závislosti na tempu projednávaných záležitostí. Zasedá a rozhoduje vždy v plénu.

Rozhodování se řídí pravidlem usnášeníschopnosti, které vyžaduje, aby bylo přítomno sedm soudců. V případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy. Separátní vótum není možné.

Řízení je písemné a kontradiktorní. Nicméně v případě sporu ve volebních věcech mohou účastníci řízení požádat o slyšení. Kromě toho mohou účastníci řízení nebo jejich zástupci při projednávání předběžných otázek týkajících se ústavnosti činit ústní podání.

Z hlediska věcné příslušnosti lze příslušnost Ústavní rady rozdělit do dvou kategorií:

Soudní příslušnost ve dvou typech sporů:

Legislativní spor

Rada vydává rozhodnutí o ústavnosti *ex ante* (*contrôle de constitutionnalité préventif*), odděleně od posuzování skutečných případů. Tento postup je fakultativní v případě běžných zákonů nebo mezinárodních závazků, povinný v případě ústavních zákonů (*lois organiques*) a jednacích řádů obou komor Parlamentu. Vykonalá se na základě stížnosti po hlasování v Parlamentu, ale ještě před vyhlášením nebo schválením zákona, schválením mezinárodního závazku nebo vstupem jednacích řádů jedné z komor Parlamentu v platnost. Fakultativní podání stížnosti k Ústavní radě (*saisine*) může být iniciováno buď politickým orgánem (prezidentem republiky, předsedou vlády, předsedou Národního shromáždění nebo Senátu), nebo 60 poslanci nebo 60 senátory. Kontrola ústavnosti prostřednictvím námítky byla zavedena dne 1. března 2010 společně se vstupem v platnost „předběžné otázky týkající se ústavnosti“ (*question prioritaire de constitutionnalité*). Počínaje tímto datem může každý žalobce i žalovaný v řízení před soudem napadnout soulad zákonného ustanovení s právy a svobodami zaručenými ústavou. Věc může být postoupena k projednání Ústavní radě pouze v případě, že postoupení schválí Státní rada nebo Kasační soud, který musí vydat své stanovisko do tří měsíců.

Ústavní rada rozhoduje o rozdělení působnosti mezi zákonem a nařízením. V průběhu legislativního procesu jí může být věc postoupena buď předsedou jedné z komor (Národního shromáždění nebo Senátu), která o věci rozhoduje, případně vládou, nebo po ukončení procesu předsedou vlády s cílem přeřadit určité opatření legislativní povahy do nižší kategorie právních norem.

Spory ve věcech voleb nebo referenda

Ústavní rada rozhoduje o zákonnosti volby prezidenta republiky a organizování referenda a vyklaňuje jejich výsledky. Dále rozhoduje o zákonnosti volby, režimech volitelnosti a neslučitelnosti funkcí členů Parlamentu.

Stížnosti ve věci voleb mohou Ústavní radě podat přímo samotní voliči a jejich počet se značně zvýšil po přijetí zákona upravujícího financování volebních nákladů a jeho kontrolu, přičemž je Ústavní rada odvolacím soudem pro kandidáty v parlamentních a prezidentských volbách.

Poradní pravomoc

Ústavní rada vydává stanovisko na základě oficiální žádosti hlavy státu, aby se vyjádřila k použití článku 16 ústavy (o plných pravomocích prezidenta republiky v krizovém období) a následně k rozhodnutím přijatým v této souvislosti.

Vláda dále konzultuje s Ústavní radou znění právních předpisů týkajících se organizace hlasování při volbě prezidenta republiky a při referendu.

Veškerá rozhodnutí mají stejnou formální strukturu, kterou tvoří:

citace příslušných textů a procesních kroků,

důvody uvedené v jednotlivých bodech zároveň s analýzou argumentů, o které se opírají, a které upřesňují použitelné zásady v reakci na stížnost, a výroková část rozdělená na články s uvedením přijatelného řešení.

Rozhodnutí jsou závazná pro všechny orgány státní a veřejné správy a soudní orgány. Nelze proti nim použít žádný opravný prostředek. Překážka věci pravomocně rozhodnuté *res iudicata* se netýká pouze výroku, ale i odůvodnění, o něž se výrok nezbytně opírá. Ústavní rada nicméně připouští podání opravného prostředku směřujícího k opravě věcné chyby.

Ustanovení, které bylo v rámci rozhodnutí *ex ante* prohlášeno za protiústavní, nemůže být vyhlášeno ani použito.

Ustanovení, které bylo na základě předběžné otázky týkající se ústavnosti prohlášeno za protiústavní, se zrušuje s účinností ode dne zveřejnění rozhodnutí Ústavní rady nebo od pozdějšího data stanoveného tímto rozhodnutím. Ústavní rada stanoví podmínky a omezení, za nichž lze zpochybnit účinky, které dané ustanovení založilo.

Účinek rozhodnutí o sporu ve volebních věcech je různý, od zrušení platnosti hlasovacích lístků až po zrušení samotných voleb a může zahrnovat i prohlášení o nevolitelnosti určitého kandidáta a/nebo prohlášení, že zvolená osoba musí z funkce odstoupit.

Rozhodnutí se doručují účastníkům řízení a zveřejňují se v úředním věstníku (*Journal officiel de la République française*); v případě rozhodnutí *ex ante* se zveřejňují také všechny stížnosti Parlamentu a připomínky vlády.

Veškerá rozhodnutí přijatá od zřízení Ústavní rady jsou dostupná na internetových stránkách francouzské Ústavní rady.

Správní soudy

Úkoly správních soudů

Kontrolu správy zajišťují správní soudy, které jsou na správě nezávislé (oddělení funkce správní a soudní) a jsou odlišné od obecných soudů (soudní dualismus, *dualisme judiciaire*). Přezkumy mohou provádět také správní orgány, ale rozhodnutí těchto orgánů pak podléhají soudnímu přezkumu.

Správní soudy (*tribunaux administratifs*) jsou správní soudy prvního stupně s obecnou příslušností. Existuje velký počet různých specializovaných správních soudů, například:

finanční soudy (krajská účetní komora [*chambre régionale des comptes*]) a Účetní dvůr (*Cour des comptes*),

Národní soud pro azylové právo (*Cour nationale du droit d'asile*),

profesní disciplinární soudy (soud pro rozpočtovou a finanční disciplínu, Nejvyšší soudní rada, profesní disciplinární orgány, univerzitní tribunály atd.).

Odvolační proti jejich rozhodnutí se v zásadě podává správním odvolacím soudům (*cours administratifs d'appel*), proti jejichž rozhodnutí lze podat dovolání ke Státní radě (*Conseil d'État*). V této roli Státní rada pouze přezkoumává správné uplatňování procesních a právních předpisů v soudních rozhodnutích, která jsou jí napadena, stejně jako kasační soud, ale Státní rada je také soudem první a poslední instance pro některé spory, například spory týkající se regulačních opatření ministrů.

Kompetenční spory mezi dvěma větvemi soudnictví řeší kompetenční soud (*Tribunal des conflits*), který tvoří členové kasačního soudu a Státní rady.

Ústavní rada dohlíží na to, aby zákony byly v souladu s ústavou; nerozhoduje o aktech nebo činnostech veřejné správy.

Vnitřní struktura správních soudů

Správní soudy (v počtu 42) a správní odvolací soudy (v současnosti v počtu 8, brzy v počtu 9) jsou rozděleny do sekcí. Jejich počet a specializace závisí na počtu zaměstnanců soudu a vnitřní organizační struktura stanovené předsedou soudu. Státní rada má pouze jednu sekci (Sekce pro sporná řízení – *Section du contentieux*), která je pověřena soudní agendou; ostatní, tzv. „správní“ sekce, zajišťují poradní funkci Státní rady.

Sekci pro sporná řízení tvoří 10 podsekcí specializovaných na různé oblasti sporných řízení. V běžných správních věcech se rozhoduje formou zasedání dvou z těchto podsekcí (9 členů); je-li věc složitější nebo citlivější, může být rozhodována v sekci pro sporná řízení (za účasti předsedů podsekcí, předsedy sekce a jeho zástupců; 17 členů) nebo v kolegiu pro sporná řízení (*Assemblée du contentieux*) (zasedání předsedů sekcí, kterému předsedá místopředseda Státní rady; 13 členů).

Postavení členů správních soudů

Členové správních soudů nejsou tradičně označováni jako soudci (*magistrats*) ve smyslu francouzské ústavy, neboť tento pojem je vyhrazen členům obecných soudů. Členové správních soudů se řídili obecnými pravidly pro státní zaměstnance. Z tohoto důvodu právní předpisy týkající se členů správních soudů dlouho neobsahovaly žádná zvláštní pravidla v porovnání s právními předpisy, které se uplatňují na jiné kategorie státních úředníků. V průběhu 80. let se však podmínky jmenování členů správních soudů vyvíjely tak, aby se posílila jejich nezávislost.

Ústavní rada svým rozhodnutím ze dne 22. července 1980 potvrdila existenci a nezávislost správních soudů, které jsou nyní zařazeny mezi základní principy uznávané zákony republiky. Správní soudci tak mají zvláštní postavení, které zaručuje jejich nezávislost, zejména tím, že nemohou být odvoláni z funkce.

Od přijetí zákona č. 2016-483 ze dne 20. dubna 2016 o chování, právech a povinnostech úředníků jsou kromě toho členové správních soudů a odvolacích správních soudů nyní uznáváni jako samostatní soudci (*magistrats*) (článek L. 231-1 soudního řádu správního (*code de justice administrative*)).

Zatímco soudci obecných soudů tvoří jeden jediný sbor (*corps*), správní soudci patří do dvou různých sborů: sboru členů Státní rady a sboru členů správních soudů a správních odvolacích soudů.

Pravidla, která se na ně vztahovala, byla sice dlouhou dobu obsažena v různých právních předpisech, nyní byla shromážděna v soudním řádu správním.

Právní databáze v těchto oblastech

Právní databáze Francie jsou dostupné na internetu jako veřejná služba. Internetové stránky <https://www.legifrance.gouv.fr/> obsahují:

rozhodnutí Státní rady, kompetenčního soudu, odvolacích správních soudů a vybraná rozhodnutí správních soudů v databázi JADE a

rozhodnutí Ústavní rady v databázi CONSTIT.

Je přístup k této databázi zdarma?

Ano, přístup do této databáze je bezplatný.

Stručný popis obsahu

Databáze JADE obsahuje 230 000 rozhodnutí a ročně jich přibývá 12 000, zatímco databáze CONSTIT obsahuje 3 500 rozhodnutí a ročně jich přibývá 150.

Související internetové odkazy

Jurisdikce – Francie

Poslední aktualizace: 12/05/2023

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladu zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.